

Список використаних джерел:

1. Деделюк Н. А. Теорія і методика адаптивної фізичної культури : навч.-метод. посіб для студентів. Луцьки: Вежа-Друк, 2014. 68 с.
2. Колишкін О. В. Теоретико-практичні основи адаптивної фізичної культури: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 424 с.
3. Миронова С. П. Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка): підручник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. 312 с.

А. В. Король, м. Вінниця
akorolin@gmail.com

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ МІЖ ЧАСОМ ВИЯВЛЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ КОРЕКЦІЙНОГО ВПЛИВУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Сучасна система дошкільної освіти перебуває у стані глибокої трансформації, пов'язаної з упровадженням принципів інклюзії, в умовах якої дитина з особливими освітніми потребами розглядається не як об'єкт педагогічного впливу, а як активний учасник власного розвитку. Одним із центральних аспектів цього процесу є раннє виявлення порушень мовлення, що дає змогу своєчасно розпочати логопедичне втручання і забезпечити ефективність подальшої корекційно-розвиткової роботи. Проте успіх такого втручання значною мірою залежить від рівня інклюзивної компетентності команди супроводу, яка об'єднує фахівців різного профілю: вихователя, логопеда, практичного психолога, асистента вихователя, фахівця ІРЦ та батьків дитини [4, с. 22].

У системі інклюзивного навчання особливо важливим є розуміння кожним учасником команди супроводу своєї ролі в процесі раннього виявлення мовленнєвих порушень. Вихователь – це перша ланка, яка спостерігає за дитиною в природному середовищі гри, комунікації, виконання завдань. Його інклюзивна компетентність полягає у здатності розпізнавати первинні сигнали мовленнєвих труднощів, аналізувати індивідуальні прояви розвитку, формувати педагогічні умови для стимуляції мовленнєвої активності. Практичний психолог забезпечує оцінку когнітивного, емоційного та соціального фону дитини, який може впливати на мовленнєву поведінку. Логопед здійснює диференційну діагностику, визначає структуру порушення, планує корекційний маршрут і надає рекомендації педагогам та батькам. Таким чином, ефективність корекційного впливу визначається не лише професійними знаннями, а й узгодженістю дій команди супроводу, яка діє в межах єдиної інклюзивної стратегії [1, с. 672].

У контексті інклюзивного навчання надзвичайно важливим є створення розвивального середовища, у якому дитина може без страху і тиску пробувати висловлюватися, помилятися, отримувати підтримку і позитивне підкріплення. Саме це середовище формує вихователь спільно з асистентом, адаптуючи навчальний матеріал, забезпечуючи доступність інструкцій, використовуючи візуальні та сенсорні опори. Логопед і психолог, у свою чергу, проводять індивідуальні та групові заняття, спрямовані на формування артикуляційних, лексико-граматичних, когнітивних і емоційно-вольових умінь. Успіх залежить від того, наскільки команда супроводу володіє навичками комунікації, спільного планування і рефлексії власної діяльності [2, с. 24].

В Україні останніми роками поступово формується розуміння необхідності раннього втручання та міжвідомчої взаємодії. Інклюзивно-ресурсні центри, які стали складовою нової системи підтримки дітей з особливими освітніми потребами, відіграють важливу роль у координації дій фахівців і визначенні індивідуальних освітніх траєкторій. Проте залишаються актуальними проблеми нестачі підготовлених кадрів, відсутності єдиних стандартів ранньої логопедичної діагностики та нерівномірного доступу до якісних послуг. Рання діагностика має спиратися на принцип системності та безперервності спостережень. Це означає, що процес виявлення не обмежується одноразовим обстеженням, а передбачає постійне відстеження динаміки мовленнєвого розвитку, адаптації дитини в колективі, реакції на педагогічні впливи. Такий підхід дає змогу своєчасно коригувати індивідуальну програму розвитку (ІПР) і уникати вторинних ускладнень, емоційної замкненості, соціальної ізоляції, зниження навчальної мотивації [3, с. 24].

Отже, взаємозалежність між термінами виявлення мовленнєвих порушень і ефективністю корекційного впливу у дітей дошкільного віку є беззаперечною. Вона визначається не лише часом діагностики, а й рівнем професійної готовності команди супроводу, її здатністю до співпраці, взаємопідтримки та глибокого розуміння потреб дитини. Ефективна корекційна допомога можлива лише за умов системного підходу, коли раннє виявлення поєднується з міждисциплінарною роботою, педагогічною гнучкістю, активною участю батьків і позитивним емоційним фоном навчання. Розвиток інклюзивної компетентності всіх учасників освітнього процесу є не лише професійним завданням, а й моральним обов'язком суспільства, що прагне забезпечити кожній дитині можливість повноцінного спілкування, навчання й життя.

Список використаних джерел:

1. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К. Шеремет. Київ. Слово, 2014. 672 с.
2. Плющева Л. Д. Дидактичний матеріал для логопедичних занять з дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку. Київ. Основа. 2012. 24 с.

3. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ : програмно-методичний комплекс. Київ : Актуальна освіта. 2007. 119 с.

І. А. Кошарний, м. Київ
i.a.kosharnyi@udu.edu.ua

СТВОРЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНОГО НАВЧАЛЬНО-ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ГЛИБОКИМИ ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

Однією з найактуальніших проблем, яка торкається усієї педагогічної спільноти світу, є створення найоптимальніших умов для ефективного процесу пізнання усіх без винятку суб'єктів навчального процесу.

Дана проблема набуває особливо рельєфних обрисів, коли мова йде про необхідність створення високопродуктивного навчально-інклюзивного середовища для дітей з особливими потребами. Організація ефективної суб'єкт-суб'єктної співпраці з такою категорією вихованців, вимагає від педагога залучення найбільш дієвого дидактичного інструментарію, здатного найбільш якісно вплинути на процес сприйняття і засвоєння навчального матеріалу, паралельним чином актуалізуючи мотиваційну складову та задовольняючи навчальні потреби й запити на особистісному рівні кожного.

Сучасне навчально-інклюзивне середовище націлене на створення максимально комфортних умов для дітей з різними вадами. Зокрема, сенсорно-адаптована інклюзія сфокусована перш за все на забезпечення здорового навчального клімату для категорії учнів, які мають проблеми зі слухом, зором та іншими сенсорними каналами сприйняття.

У полі нашої дослідницької уваги знаходиться категорія старшокласників з глибокими порушенням зору, навчальна співпраця з якими повинна ґрунтуватися на необхідності поєднання таких методів пізнання:

✓ *сенсорних* – заснованих на залученні цілісного спектру процедур та прийомів, з метою отримання, відрефлексування та відтворення засвоєного, за посередництвом різних органів чуття (зокрема, дотик, нюх, слух, смак), матеріалу. Останній перелік актуалізує формування на особистісному рівні цілісного панно сприйняття оточуючої реальності з яскраво вираженим акцентом на формування когнітивних уявлень у процесі такого цілеспрямованого навчання;

✓ *тактильних* – сфокусованих на пізнанні оточуючого світу з допомогою дотикового сприйняття. Цей інструментарій уможливує формування на особистісному рівні суб'єкта цілісного уявлення про текстуру, форму й розмір досліджуваного об'єкта. З педагогічної точки зору, особливо цінним, для роботи з досліджуваною категорією, є спектр тактильно орієнтованих засобів (зокрема, Брайлівські та різнотекстурні матеріали, макети об'ємних моделей та ін.), які